

آیین‌نامه‌ها؛ سینما پارادیزو تا فیلمین!!

سینمای ایران همواره از ناحیه اعمال سلیقه و فشار جناحی در همه اجزایش رنج برده است اما چاره‌ای ندارد که از یک جایی به قانون‌مندی و ضابطه‌محور شدن همه چیز تن بدهد. به عنوان مثال هفته گذشته، اشاره‌ای کوتاه به

محمد تقی فهیم

منتقد سینما

مغایرت رویکردهای سینما در حوزه بین‌الملل داشتیم. این‌که در همه سال‌های پشت‌سر، دیپلماسی کلان‌کشور راهی را

رفته‌که سینما در ساخت و پرداخت و برای راهیایی به جهان،

رویکردهای متفاوتی را دستمایه قرار داده است.

این تناقض و پارادوکس‌ها در گرایشات داخلی نیز حاکمیت داشته مانند کم توجهی به مقوله عدالت به مفهوم کلان از جمله فراموشی استعدادهای شهرستانی، فقدان تعهد در حمایت‌ها، صرف‌اعم بودجه سینما در تهران، ضعف در توسعه زیرساخت‌ها و...

یکی از بخش‌های مغفول مانده در ساختار مدیریتی سینما موضوع قوانین و آیین‌نامه‌های ممیزی و خصوصا دستورالعمل‌شوراهای پروانه ساخت و نمایش است (موضوعی که در چند روز گذشته از سوی خانه سینما مطرح شد). آیین‌نامه‌هایی که‌مه و مربوط به ادوار خیلی پیش‌از این که اساسا نه فقط راهگشای وضعیت کنونی با این همه تکثر موضوع و تنوع محتوا و چالش‌های سیاسی کشور در داخل و خارج نبوده، بلکه باعث و بانی انسداد و رکود و حتی ایجاد انشقاق و تفرقه خانواده سینما شده است.

بنابراین دمدۀ شدن آیین‌نامه‌های اجرایی مورد اهتمام مدیران و شوراهای سازمان سینمایی (وزارت ارشاد) بالطبع پای سلیقه را به میان می‌کشد. اتفاقی که در همه سال‌های گذشته رخ داده است. مثلا پارتیزین نقصان در این زمینه، توقیف‌ها در زمان یک مدیریت و رفع توقیف آثار در مدیریت دیگر است. البته تا حدودی خطا در این عرصه قابل اغماض است اما وقتی خود خطا تبدیل به عرف و قانون می‌شود، یعنی یک جای کار حسابی می‌لنگد و آن‌هم سپردن همه چیز به سلیقه افراد معدودی است. فیلم معروف سینما پارادیزو (جوزپه تورناتوره) را همه به یاد داریم.

در این فیلم کشیش روستا فیلم‌ها را بنا به سلیقه و درک خودش ممیزی می‌کند اما این فرایند را در پایان به منظوری فردی بهره‌برداری می‌کند و همین روزها نیز فیلمی از استیون اسپیلیبرگ به نام «فیلمین» در راس جایزه بگیرها و رسانه‌های جهان قرار دارد. شخصیت اصلی فیلم (سم/اسپیلیبرگ) هنگام تدوین فیلمش دست به چیچی می‌برد و بخشی از فیلم را برای حفظ کیان خانواده‌اش سانسور می‌کند و ... در هر دوی این فیلم‌ها ممیزی مباح و ضرورت اخلاقی اجتماعی شمرده می‌شود، خصوصا که در فیلمین، این اتفاق همه‌جوره قابل تایید و دفاع قلمداد می‌شود ولی در مجموع راهکاری فردی و شخصی‌اند که اجرای آن از بطن و خودآگاه شخصیت‌ها متناسب با وضعیت حاکم سرچشمه می‌گیرد.

در ه‌صورت دراین آثار که یکی در زمره سینمای روشنفکرانه تثبیت شده و دیگری جزو آثار جریان اصلی سینمای جهان است، ممیزی مهر تایید می‌خورد و به عبارت روشن، نفس وجود و اجرای ممیزی پذیرفته شده است. مدیریت سینمایی طی یک‌سال گذشته بخشی از توان و انرژی‌اش مصرف تغییر در زمینه‌های مورد اشاره در بالا شده است. اخباری که در رسانه‌ها پارتاب داشته، حکایت از همت این مدیریت برای تدوین و تغییر آیین‌نامه‌هایی شده که همه براین اتفاق متفق‌القولند.

این موضوعی اجتناب‌ناپذیر است و همچنان‌که از دو فیلم مثال آورده شد، حالا که ممیزی در کلیتش پذیرفته است، چه بهتر و ضروری‌تر از این‌که برای راهایی از سلیقه‌گرایی، دستورالعمل‌هایی همه‌جانبه‌نگر متناسب با شرایط و سینمای کنونی به منصف ظهور برسد. کما این‌که در دیگر بخش‌های سینما نیز این تغییرات در حال انجام است.

مسعود نجفی، مدیر روابط عمومی جشنواره فیلم فجر در یک برنامه تلویزیونی جزئیاتی را از برپایی این دوره جشنواره در یک برنامه تلویزیونی اعلام کرد. نجفی با بیان این‌که در این دوره، پردیس ملت میزبان اهالی رسانه است، گفت: از ۲۳ تا ۲۷ بهمن، فیلم‌های این رویداد در ۱۳ استان کشور به نمایش درخواهد‌آمد و فروش بلیت‌ها به‌صورت آنلاین خواهد بود. همچنین اهالی رسانه امسال استقبال خوبی داشتند و ۱۵۱۲ نفر برای حضور

تاریخ برگزاری جشنواره فیلم فجر در استان‌ها

نگاهی به جشنواره‌های فجر در دهه ۸۰

بقایای مدعیان اصلاحات یا بارقه‌های اصولگرایی؟!

سیدحسینائی نویسندهمنتقد

در جشنواره ثبت نام کردند.
او افزود: علاوه بر فیلم‌های بخش اصلی جشنواره که در چهار سالن به‌صورت هم‌زمان به نمایش گذاشته خواهد شد، فیلم‌های بخش بین‌الملل، کوتاه و مستند هم در سالن‌های دیگر به نمایش درخواهد‌آمد.
سالنی را هم به تکرار فیلم‌های سودای سیمرغ اختصاص داده‌ایم. همچنین نشست‌های پرسش و پاسخ هم در پردیس سینمایی ملت برگزار می‌شود.
ضمن این‌که امکان حضور خبرنگاران در برج

جشنواره فیلم فجر بیست‌وچهارم (نخستین دوره در دولت مدعی اصولگرایی) نیز که در بهمن۱۳۸۴ برگزار شد، تقریباً از جنس همان جشنواره‌های قبلی بود و اگر تاریخ برگزاری آن را متوجه نشویم، با توجه به فیلم‌های شرکت‌کننده و پزندگان جوایز به احتمال زیاد آن را متعلق به یکی از سال‌های دولت مدعی اصلاحات خواهیم دانست. فیلم‌هایی همچون «چهارشنبه سوری» ساخته اصغر فرهادی که باب فیلم‌های خیانت‌محور را در سینمای ایران باز کرد و با نا‌مزدی برای دریافت جایزه، چهار سیمرغ بلورین از جمله بهترین کارگردانی را دریافت کرد، «کارگران مشغول کارند» به کارگردانی مانی حقیقی (فیلم اولش به اسم «آبادان» هیچ‌گاه مجوز نمایش نگرفت) که سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه را گرفت ولی هیچ‌وقت به نمایش عمومی درنیامد، «عصر جمعه» فیلمی ساخته مونا زندی حقیقی که درباره زانی با محارم بود و بیش از پنج سال مجوز نمایش دریافت نکرد و بعد از آن هم هیچ‌گاه به نمایش درنیامد اما نامزد دریافت هشت جایزه شد و سیمرغ بلورین جایزه ویژه هیأت داوران را (که می‌توان آن را با جایزه بهترین فیلم هم‌تراز دانست) دریافت کرد. «برونده هاوانا» به کارگردانی علیرضا نرینسان که آن نیز هیچ‌وقت روی اکران عمومی را به خود ن‌دید و ... همچنین فیلم‌های دیگری مانند «ستاره‌ها، ساخته فریدون جیرانی، «به‌آهستگی» از مازیار میری، «جایی در درد روست» به کارگردانی خسرو معصومی، «زمستان است» از رفیع پیتر و ... که اغلب با موضوعات مغایر با فرهنگ و باورهای مردم و ساختار غیراستادارد و ضعیف، ازجمله آثار شرکت‌کننده و جایزه بگیر در جشنواره فیلم فجر بیست‌وچهارم بودند. و البته طبق معمول و به‌روال دولت‌های جدید، مدیران جدید سینمایی اعلام کردند آن فیلم‌ها در دوران مدیریت‌شان ساخته نشده و ربطی به آنها ندارد. گرچه بسیاری از آنها در همین دوران جلوی دوربین رفته بودند اما این مدیران هیچ‌وقت پاسخ ندادند که حتی اگر این فیلم‌ها در زمان مدیریت و مسئولیت آنها ساخته نشده‌اند، چرا در در دوران حاکمیت آنها برای نمایش در مهم‌ترین جشنواره منتسب به انقلاب اسلامی، انتخاب شده، نامزد دریافت جایزه شدند و ده‌ها سیمرغ بلورین گرفتند؟ فیلم‌هایی که اغلب یا هیچ‌وقت مجوز نمایش دریافت نکرده و به نمایش درنیامدند یا نمایش‌شان با هزاران حرف و حدیث درباره شدیت با سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارزش‌های انقلاب، اسلام و جامعه همراه بود.

یاتر (کریس نونان) و ... هم ازجمله آثار سینمای روز دنیا بودند که به‌رحال تماشای‌شان بر پرده‌ای عریض‌تر از صفحه کوچک تلویزیون و با صدایی مطلوب، غنیمت به نظر می‌رسید.

بازهم فیلم‌های بی‌ربط به فجر

اماد ریخس داخلی، وچه‌مهمی که در میان اغلب فیلم‌های ایرانی به‌نمایش درآمده در بخش‌های اصلی جشنواره بیست‌وششم فیلم فجر، بارز و مشخص بود، عدم توجه سازندگان آنها به نیازهای فرهنگی جامعه ایران، سلايق و علایق تماشاگر، شیوه ساختاری و سبک بصری سینمای امروز و اساسا بی‌خیالی در مقابل ضرورت‌های سینمای همچنان بحران‌زده ایران بود. (به جز چند اثر همچون «فرزند خاک» محمدهلی باشه‌آهنگر و «شب» رسول

صدرعاملی و «مچیا» اکبر خواجویی) ساخت حجم گنوبهی از فیلم‌های بی‌ربط با سینما و مردم ایران با آن همه پروپاگاندا روصودا در سال ۱۳۸۶، به‌واقع تاسف‌آور بود و تاسف‌آورتر این‌که هیات انتخاب فیلم‌های بخش اصلی سینمای ایران جشنواره بیست‌وششم فیلم فجر، این فیلم‌های خارج از استاندارد را برای معتبرترین جشنواره سینمایی ایران و بلکه خاورمیانه انتخاب کرد و بازهم شگفت‌آورتر این‌که هیات‌داوران جشنواره به بعضی از این فیلم‌ها جایزه هم داد!

متأسفانه افتخار سال ۱۳۸۶ سینمای ایران به فیلم‌های ضعیف و سردرگمی همچون باد در غلفزار می‌پیچد (خسرو معصومی)،

کنعان (مانی حقیقی)، خواب زمستانی (سیاک شایقی)، در میان ابرها (روح)، حجازی، همیشه پای یک زن در میان است (کمال تبریزی)، دیوار (محمدهلی طالبی)، پرچم‌های قلعه‌کاوه (محمد نوری‌زاد) و خاک‌آشنا (بهمن فرمان‌آرا) بود و حتی امثال مجید مجیدی و رضامیرکریمی نیز با فیلم‌هایی همچون «آواز گنجشک‌ها» و «به همین سادگی» به‌هیچ‌وجه در سطح آثار قبلی‌شان ظاهر نشدند. اما طبق معمول ۲۰۴ فیلم جشنواره بیست‌وششم، در میان خیل آثار به‌نمایش درآمده، سعی کردند همچنان وزارت

میلاد برای گفت‌وگو و تهیه گزارش از بخش بین‌الملل جشنواره فراهم است.
مدیر روابط عمومی جشنواره فیلم فجر در پاسخ به این سؤال که چرا اطلاع‌رسانی‌های جشنواره بیشتر از سوی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت گرفته، توضیح داد: وقتی شخص اول فرهنگ و هنر کشور درباره مهم‌ترین رویداد فرهنگی و هنری کشور مورد سؤال قرار می‌گیرد و ایشان هم پاسخگو هستند، نشان از اهمیت و اعتبار این جشنواره دارد./ فارس

روشنفکرپسندانه، ناگهان تمام‌قد وارد حیطه اختیارات معاونت سینمایی آن دولت و دبیر بیست‌وهفتمین جشنواره فیلم فجر شد و فیلم «درباره‌الی» ساخته اصغر فرهادی را که توسط هیات انتخاب جشنواره برای بخش

مسابقه سینمای ایران پذیرفته نشده بود، بی‌تعارف به میان جشنواره پرتاب کرد و بازیگر فراری‌اش یعنی گلشیفته فراهانی (که اینک کوس رسوایی‌اش عالم و کشور قول و قرار گرفته) را به عرش برد و حتی برای بازگشتش به ایران استنادی ساخته شدند مانند نفوذی (احمد کاوری و مهدی فیوضی)، بدرود بغداد (مهدی ناداری) و آثار تأثیرگذاری از فیلمسازان با سابقه‌تر همچون کیفر (حسن فتحی)، طلا و مس (همایون اسعدیان)، شب واقعه (شهرام اسدی)، سنگ اول (ابراهیم فروزش)، عصر روز دهم (مجتبی راعی) و ... که همچنان تماشاگر و مخاطب جشنواره فیلم فجر را امیدوار نگاه‌داشت که اگر این سینما را یک مدیریت استراتژیک بنا بر آرمان‌ها و باورهای دینی و ملی مردم و در راستای سند چشم‌انداز ملی هدایت می‌کرد، قطعاً حاصل قابل‌قبولی در انتظارش بود. جشنواره بیست‌وهشتم غری‌علم عدم تغییر رئیس دولت، بازهم با مدیران و مسئولان جدید مواجه‌شد. بازهم گویا به اصطلاح کشتی‌بان را سیاستی دیگر آمد. اگرچه بازهم این مدیران ادعا کردند که جشنواره بیست‌وهشتم ربطی به آنها ندارد، چراکه مدعی بودند آثار شرکت‌کننده در آن، دردوران مسئولان قبلی ساخته شده اما به‌طور واضح و روشن، شخص معاونت سینمایی جدید یعنی جواد شمقدری (که در دوره قبلی نیز مشاور هنری رئیس‌جمهور بود) در اغلب پروژه‌های پرسروصدای جشنواره بیست‌وهشتم تأثیرگذار و بعضاً برخی از آنها را هدایت کرد. از فیلم‌های برجسته این جشنواره که به‌طور مستقیم دستاورد معاونت سینمایی قبلی بود، چند اثر اغلب از شرکت‌کننده در آن، دردوران تداوم سیاست‌های مدیران قبلی به‌خصوص مسئولین بنیاد سینمایی فارابی به نظر می‌رسید. فیلم‌هایی مانند «ملک سلیمان» ساخته شهیار برحانی، «شب واقعه» ساخته شهرام اسدی و «شکارچی شنبه» اثر ربوبیز شلی طاعدی.

سینمای ایران و شأن جشنواره فیلم فجر را نگاه‌دارند، ازجمله: «فرزند خاک» ساخته محمدهلی باشه، «شب» از رسول صدرعاملی، «انکاس» از رضا کریمی و «جعبه موسیقی» فرزاد مومن.

جشنواره بیست‌وهفتم: امیدوارکننده

بیست‌وهفتمین جشنواره فیلم فجر در واقع آخرین سال مدیران سینمایی دولت نهم بود که نتیجه‌ای مطلوب‌تر از سال‌های گذشته برای سینمای ایران به بار آورد. فیلم‌هایی مانند بی‌بولی (حمید نعمت...)، تردید (واروژ کریم‌مسیحی)، پستی‌سه بار در نمی‌زند (حسن فتحی)، دلخون (محمدرضا رحمانی)، کودک‌و فرشته (مسعود نقاش‌زاده)، یک‌وجوب آسمان (علی وزیریان)، وقتی لیموها زرد شدند (محمدرضا وطن‌دوست)، اخراجی‌ها (مسعود دهنمکی)، بن‌بست (مرتضی آتش‌زمزم) و ... ازجمله این آثار بودند. به جز آن‌که تجاری همچون «لبه» (جواد افشار) و «حریم» (رضا خلیلی‌مراسی) نیز در زمینه سینمای وحشت، اگرچه تقلید بلافصل از نمونه‌های خارجی به نظر می‌رسیدند اما به‌عنوان نخستین قدم‌ها در این نوع سینما، قابل‌تامل به شمار آمدند. ضمن این‌که فیلم‌های «به کیودی باس» (جواد اردکانی)، پنائی (انسیه شاه‌حسینی)، هرشب تنهایی (رسول صدرعاملی) و ... هم نگرش‌هایی نو را همراه ساختارهایی قابل‌قبول عرضه داشتند.

جشنواره بیست‌وهشتم و فیلم‌ها توقیفی؟!

یکی از به‌اصطلاح افتخارات مسئولین جدید سینمایی در دولت دهم، آزادکردن فیلم‌های توقیفی بود! و هیچ‌گاه بر مخاطبین سینمای ایران روشن نشد چرا آن فیلم‌ها در زمانی توقیف شده و پس از آن چرا از توقیف درآمدند! فیلم‌هایی همچون «به رنگ ارغوان» یا «سفر سرخ» یا «آشکاره» یا...

اگرچه این نوع شبه‌آوانگاردیسم مسئولین سینمایی دولت دهم از دوران دولت نهم آغاز شد. از وقتی امثال جواد شمقدری در مقام مشاورت سینمایی رئیس‌جمهور وقت یعنی محمود احمدی‌نژاد، در یکی از حرکات

فیلمبرداری «ک» به پایان رسید

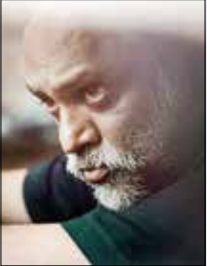
سینمای کوتاه به دلیل ارزان بودنش محل ثبوت قابلیت‌های فیلم‌سازی است. از این رو فیلم کوتاه «ک» به نویسندگی و کارگردانی مرتضی فرهادنیا که چندی پیش فیلمبرداری آن شروع شده بود به پایان کار خود رسیده است. این فیلم که برآمده از زمانی با نام «محاكمه» از کافکا است به مدت یک هفته در

شهرستان ورامین فیلمبرداری شد و اکنون به مرحله تدوین رسیده است. «ک» داستان مردی است که در آغاز فیلم بازداشت می‌شود در صورتی که از او خطایی سر نزده و این مهم اتهامی بی‌اساس و بی‌معنی برای اوست.

این معما تا پایان فیلم به‌گونه‌ای مدام در تصاویر فیلم آشکارا جلوه می‌کند. سیایش چراغی پور، محمدامین عرب سالاری، سارا داندۀ، آیدا ایرانخواه، میثم افشار، آوا رزازان، علی صابونچی، آرمیس ناصری، میثم بیگی و عرفان برقی در این فیلم کوتاه ایفای نقش دارند. برخی از عوامل فیلم کوتاه «ک» عبارتند از نویسنده و کارگردان، مرتضی فرهادنیا، مشاوران کارگردان، مسعود آذرخش، پریسا مهربان، دستیاران کارگردان، مهرداد وظیفه، سیدمحمد جواد موسوی، مرتضی علیزاده، امیرحسین جعفری، تصویربردار، مرتضی فرهادنیا و صدابرداران، مسعود شامهوری و آرش هوجاقانی./ مهر

«سه قطره خون» آماده نمایش شد

این روزها علاوه بر اکران فیلم‌های جدید در سینما، چرخه تولید هم از کار نیفتاده و شاهد تولیدات متعددی هستیم. بر این اساس فیلم سینمایی «سه قطره خون» به کارگردانی کاوه دهقان‌پور و تهیه‌کنندگی یاسر هشترخانی برای حضور در جشنواره‌های مختلف داخلی و خارج آماده نمایش شد. سه‌قطره خون، فیلمی اجتماعی است که رابطه یک خانواده با جامعه را به تصویر کشیده که به اتفاقاتی عجیب بین فرزند و مادر منجر می‌شود و در نهایت با پیدا شدن فردی جدید، ماجراهای تازه‌ای رخ می‌دهد.

عوامل و بازیگران فیلم سینمایی سه قطره خون عبارتند از کارگردان، کاوه دهقانپور، تهیه‌کننده، یاسر هشترخانی، نویسنده، فاطیما ابحازه، جانشین تهیه:فاطمه جنیدی، مدیرفیلمبرداری: احسان رفیعی جم، مدیرصدابرداری: منصورشهبازی،طراح‌گرم: امیدگلزاده، تدوین: احسان وثاقي، طراح صحنه ولیاس، کاوه دهقانپور و بازیگران: نادرفلاح، امیرشریعتی، بیتا عالمی و سامان سعیدی./ ایلنا

فیلمی که به اکران جان داد

«ملاقات خصوصی»، فیلمی در ژانر عاشقانه و اجتماعی برگرفته از یک داستان واقعی است. این فیلم که به چرخه اکران سینماها آمده مورد استقبال خوب مخاطبان قرار گرفته و بر اساس آمار حتی منجر به رشد فروش فیلم‌های دیگر روی پرده هم شده است. البته تماشای این فیلم برای افراد زیر ۱۸سال به‌دلیل نمایش مواد مخدر، قاچاق مواد در خانواده، خشونت‌های خانوادگی دردناک و استفاده از زنان برای جابه‌جایی مواد مخدر توصیه نمی‌شود.

